VM/VO/AS+JL+FK 18.9.2024

Vastauksia verojaoston kokouksessa 13.9. esitettyihin kysymyksiin koskien hallituksen esitystä 75/2024:

Ehdotetun muutoksen verovelvolliskohtaisen keskimääräisen vaikutuksen ja mediaanivaikutuksen arviointia

Kuten hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, maatalouden vuokratuloja koskevan muutoksen vaikutuksiin sisältyy merkittävää epävarmuutta, koska vuokratuloja tai vuokraamiseen liittyviä kuluja ei ilmoiteta erillisenä kohtanaan maatilatalouden veroilmoituksilla. Vuokratulon määrä arvioidaan sen sijaan veroilmoituksen muiden tietojen avulla sekä erilaisia yleistäviä oletuksia käyttämällä. Kaikkein maataloudenharjoittajien tasolla esitysluonnoksessa on arvioitu, että muutos kasvattaisi verotuloja kokonaisuudessaan 2 miljoonalla eurolla, eli kaikkien maataloudenharjoittajien verotus kiristyisi yhteensä 2 miljoonalla eurolla.

Edellä mainittujen epävarmuuksien ja oletusten vuoksi vaikutuksia ei ole voitu tarkkaan tarkastella verovelvollistasolla. Tämä epävarmuus heijastuu erityisesti niiden aktiivisten maataloudenharjoittajien lukumäärään, joita muutos koskee. Voidaan kuitenkin arvioida, että aktiivisia maatalouden harjoittajia, joiden verotus muuttuisi, olisi korkeintaan saman verran kuin vastaavia ei-aktiivisia maatalouden harjoittajia, joita hallituksen esitysluonnoksessa arvioitiin olevan noin 45 000 kappaletta. Jos siis oletetaan, että muutos koskisi kaiken kaikkiaan noin 90 000 verovelvollista, muutos kiristäisi verotusta verovelvolliskohtaisesti keskimäärin noin 22 eurolla. Muutoksen verovelvolliskohtaista mediaania ei voida täsmälleen arvioida verovelvolliskohtaisten tietojen puuttuessa, mutta koska hyvin suurella osalla verovelvollisista muutokset vaikuttaisivat olevan pieniä, muutoksen verovelvolliskohtaisen mediaanin arvioidaan olevan selvästi pienempi kuin keskiarvo 22 euroa.

Verotuottovaikutusten kompensoinnin kohdistuminen kunnille

Kuntien valtionosuudet määräytyvät kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain perusteella. Laissa on useita kriteereitä (esimerkiksi työttömyys, kaksikielisyys ja asukastiheys ym.), jotka vaikuttavat yksittäisen kunnan valtionosuuteen. Lisäksi laissa on erilaisia lisäys-, vähennys- ja tasausmekanismeja, jotka myös vaikuttavat kunnan valtionosuuteen.

Kunnallisverojen määrään vaikuttavia veroperustemuutoksia ei kuitenkaan kompensoida kuntien valtionosuuksia muuttamalla, vaan kompensointi tehdään erillisen valtion budjetin menomomentin (28.90.35 Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä) kautta. Kyseiselle momentille tehtävät muutokset pyritään selvittämään verotustietojen avulla mahdollisimman tarkasti ja oikein siten, että yksittäiselle kunnalle kompensoitava määrä vastaa veroperustemuutoksesta kyseiselle kunnalle aiheutuvaa kunnallisverotulojen alenemaa. Kompensoitavan määrän jakautuminen kunnille selvitetään valtiovarainministeriössä eduskunnan hyväksyttyä hallituksen esityksessä ehdotetut lait, ja kuntakohtaiset kompensoitavat määrät lasketaan Verohallinnossa. Kyseiselle menomomentille tehtävät muutokset siirretään tarvittaessa myös tulevien vuosien budjetteihin, jos hallituksen esityksessä on arvioitu, että veroperustemuutos vaikuttaa useamman vuoden budjettiin tai kyseessä on pysyvä muutos.